

46 → JILT GROENENDAL

Landschap.

2000. Olieverf op linnen, 70 x 90 cm.

Mystiek krijgt vorm

Jilt Groenendal wil de beschouwer hevig geroerd zien, door de beelden die hij oproept. Hij probeert dit te bereiken door middel van zijn beeldtaal. Gaat hij daarbij in eerste instantie nog uit van herkenbaar aan de werkelijkheid gerelateerde vormen, gaandeweg vervagen ze echter in het voortschrijdend proces van abstrahering. Dit is precies datgene wat hij nastreeft. Zijn belang is niet zozeer de aardse

Alexej von Jawlensky, *Variation: Von Frühling, Glück und Sonne*, c. 1917, olieverf op papier met linnenstructuur, geplakt op karton, 132,5 x 125 cm.

stoffelijkheid vormgeven, maar meer het weer-geven van datgene wat ons innerlijk beroert. Het besef dat we, vanaf het begin van de mensheid, de 'Umwelt' zelf hebben gecreëerd, doet hem daarom besluiten af te zien van totale abstractie. De realiteit van alle dag is dus voor hem wel degelijk van groot belang, meer in het

bijzonder als bijdrage in het aanvangsproces, niet als concreet gegeven bij de uitwerking. Het schilderkunstig proces wordt wel degelijk door hem verstandelijk doorlopen. Daarbij wordt lijn, vlak, vorm en kleur voortdurend, bewust door hem bijgesteld. Niet om de effecten die mogelijk optreden. Hij zoekt naar de verschijnselen die in het schilderproces besloten liggen. Het resultaat hiervan hoeft esthetisch niet te voldoen aan normen die we ons zelf hebben opgelegd. Zij laten ons uitsluitend het beeld zien van gevoelens, emoties en gedachten. Groenendal balanceert daarmee op de grens van bewustzijn en het loslaten van de 'zinnen'.

Opmerkelijk is dat **Wassily Kandinsky**, waar Groenendal grote waardering voor heeft, nog tot rond 1910 vasthield aan herkenbare vormen. Dat zijn dan meestal elementen uit het landschap om hem heen. Toch had hij al in 1900 aan de Koninklijke Academie in München, zo'n tien jaar eerder zijn diploma behaald. Ook in het werk van **Robert Delaunay**, die samen met Kandinsky deel uitmaakte van 'Der Blaue Reiter', zitten vaak - zeker in het begin van zijn ontwikkeling - herkenbare beeld-elementen. Ze refereren steeds aan de werkelijkheid. Delaunay kwam later wél tot een totale abstractie. **Serge Poliakoff**, noemen we hier vanwege zijn onderzoek naar vlakverdeling en kleurharmonie. Iets dat Jilt Groenendal in feite

ook doet, maar meer vanuit een innerlijke beleving. Uiteindelijk begaf Poliakoff zich ook op het non-figuratieve pad. Hij werd daarbij sterk beïnvloed door voornoemd tweetal. Of Groenendal ooit ook tot die stappen komt, is mogelijk af te leiden over wat hij daar zelf over zegt. 'Met een naar binnen en een naar buiten gekeerde beleving, wil ik tot expressie komen. Met mijn eigen beeldtaal, waarmee ik het zichtbare en het onzichtbare probeer uit te drukken, wil ik tot de essentie doordringen. Dit moet zich ontwikkelen tot iets dat de tijd overschrijdt'.

Het geeft aan welk traject Groenendal wil gaan. Dat hij daarbij met een schuin oog ook kijkt in de richting van **Alexej von Jawlensky** is niet verwonderlijk, daar hij grote waardering heeft voor diens werk. Jawlensky volgde wel de weg van realisme naar abstractie, maar heeft nooit zoals Kandinsky de stap naar volledige abstractie durven maken. Deze, wat mystieke, melancholieke kunstenaar doorliep onbewust de weg die zijn vriend en studiegenoot Kandinsky al in 1910 wereldkundig maakte. In zijn 'Über das Geistige in der Kunst' rechtvaardigde hij de abstractie -in de tijd- als 'kunst van innerlijke noodzaak'.

